

Студијски програм: Образовање струковних васпитача за рад у предшколским установама
Назив предмета: Социјални рад са децом и младима
Наставник/наставници: др Анкица Симона Ковачевић
Статус предмета: изборни, III семестар
Број ЕСПБ: 6
Услов: нема
Циљ предмета Упознавање са основним теоријским концептима, знањима, вештинама, методама и стратегијама рада са децом и младима у превенцији и третману: злостављања и занемаривања деце; деце без родитељског старања; етичким и вредносним импликацијама интервенција. Овладавање основним појмовима злостављања и занемаривања деце, социјалног рада са децом у образовном ситему, са децом без родитељског старања, деце чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права и приступима подршке породици и позитивног и негујућег родитељства. Оспособљавање за препознавање, критичко савгледавање и активно ангажовање у заштити деце у ризику и деце из осетљивих друштвених група.
Исход предмета Студенти ће стећи знања о савременим схватањима узрока и последица злостављања и занемаривања деце и насиља над децом, потребама и правима деце у разводним и постразводним конфликтима, законским и системским поставкама система алтернативног збрињавања и старања деце. Биће упознати и оспособљени да препознају, критички сагледају и активно ангажују у превенцији и интервенцији при заштити деце. Биће оспособљени да самостално препознају и учествују у превентивним и протективним интервенцијама, користећи базичне методе, технике и вештине у раду са различитим рањивим групама деце и младих.
Садржај предмета Теоријска настава Савремени концепти и модели заштите деце. Развој схватања злостављања и занемаривања. Облици и индикатори злостављања деце: физичко, сексуално и емоционално злостављање. Занемаривање. Специфичне форме злостављања. Насиље међу вршњацима; Појам, облици, последице и интервентни приступи у породици, школи и заједници. Модели и програми превенција и интервенције у образовном систему. Специфичне групе деце у ризику: деца укључена у живот улице, деца жртве трговине, експлоатације, деце рађене у мешовитим миграцијама. Узроци и последице злостављања. Етичке и вредносне дилеме. Културно-компетентна пракса. Интервентни оквири социјалног рада у заштити деце од злостављања. Контекст и модели праксе социјалног рада у образовним установама: доступност, инклузивност, превенција, осипања и дискриминације, промоција културе солидарности и подршке образовним и социјалним постигнућима деце, интервенције засноване на доказима, неговање веза породице, школе и заједнице. Приступ, програми и услуге подршке породици - подршка породици као право детета. Континуитет услуга итаргетирани универзализам услуга и служби. Дете чији се родитељи споре око вршења родитељског права: развод из угла детета, утицај развода на родитељство, специфичности висококонфликтних развода; Појам и облици алтернативног старања - заштита деце без родитељског старања; Појам, обележја и дејствителства код деце у специфичним ситуацијама; Усвојење, појам и обележја, законски оквири; Хранитељство (породични смештај); Домски смештај деце без родитељског старања; Напуштање заштите - алтернативног старања, припрема и поступак; евалуација. Појам и узроци антисоцијалног понашања младих и преступништва малолетника; Превенција преступништва малолетника; Институционални и ванинституционални облици заштите малолетних преступника; Васпитни налози и васпитне мере; заводске мере и малолетнички затвор. Практична настава Потребе и права детета, Међународни документи о заштити права, кршење и заштита права детета; Процена ризика, безбедности, стања и потреба детета и породице, матрица за процену високог ризика од злостављања и занемаривања и дијаграми-кораци у заштити; Изводи из актуелног законодавства које се односи на заштиту деце од злостављања и занемаривања; Злостављана деца су одговорност свих нас.
Литература 1. Жегарац, Н. (2004). <i>Деца која чекају – изазови и трендови професионалне праксе у заштити деце од злостављања</i>. Београд: Save the children. УК, Центар за права детета. 2. Ишпановић-Радојковић, В. (ур.). (2011). <i>Заштита детета од злостављања и занемаривања – Примена Општег протокола</i>. Београд: Центар за права детета. 3. Жегарац, Н. (ур.) (2014). <i>У лавиринту социјалне заштите: поуке истраживања о деци на породичном президентијалном смештају</i>. Београд: Факултет политичких наука и УНИЦЕФ. 4. Dolan, N. Zegarac, N. and Arsic, J. (2020). Family Support as a right of the child. <i>Social Work and Social Sciences Review</i>, Vol 21, No 2, pp-8-26 5. Грујић, Д. и др. (2009). <i>Сигурним кораком до хранитељства-приручник за хранитеље</i>. Београд: Центар за породични смештај деце и омладине. Допунска: 1. Жегарац, Н., Влаховић, В, Ђорђевић ЈБ. и Драговић, С. (2016). <i>Смернице за планирање станости у центрима за социјални рад</i>. Београд: Удружење стручних радника у социјалној заштити и УНИЦЕФ. 2. Породични закон, „Сл. Гласник РС“ бр. 18/2005, 72/2011- др. закон и 6/2015 3. Хрнчић, Ј. (2009). <i>Преступништво младих: ризици, токови и исходи</i>. Београд: Институт за криминологију и социолошка истраживања. 4. Хрнчић, Џамоња Игњатовић, Деспотовић Станаревић, В. (ур.) (2010). <i>Деца и млади са проблемима понашања: услуге и третмани у заједници</i>. Београд: Републички завод за социјалну заштиту. 5. Закон о малолетним учниопмакривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица. (2005) „Службени гласник РС“, вол. 61, бр. 85, стр. 99 - 123. 6. Правилник о хранитељству, „Сл. Гласник РС“ бр 66/2022